

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Statuitur prima conclusio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

pleant naturam, complemento orto ex summa fecunditate, ratione cuius petit existere in tribus personis, non tamen complemento orto ex indigentia, ut exercitè existat, quia cum hoc non staret summa perfectio absoluta essentia: sicut nec summa perfectio divinæ intellectio subsisteret, si verbum esset complementum eius ex indigentia, & ex infinita divini intellectus fecunditate non procederet.

32 Intabis: Divina essentia non potest existere sine relationibus: Ergo subsistentia relativa sunt complement ex indigentia natura ad existendum.

Sed nego Consequentiam, & insto, tum in possibilitate creaturarum, sine qua omnipotentia subsistere nequit, tum in divina intellectu quæ sine verbo non potest existere, & tamen nec creaturarum possibilitas requiritur ex indigentia, sed ex fecunditate omnipotentia, nec verbi productio ex indigentia, sed ex fecunditate intellectio.

Objicies ultimò: Si natura divina ratione sui esset subsistens, Deitas non posset intelligi in abstracto, quòd enim affert essentialiter subsistentiam, non potest intelligi, nisi ut id quod est, & consequenter nisi in concreto.

Respondeo distinguendo Majorem: non posset intelligi in abstracto, si conciperetur ut est in se, concedo Majorem: si concipiatur imperfectè & per analogiam ad res creatas, qualiter à nobis concipitur, nego Majorem. Nos enim assueti rebus materialibus & creatis, concipimus naturam divinam inadaquatè, non concipiendo illam ut est subsistens, & idè illam in abstracto, & per modum formæ constituentis concipimus.

ARTICVLVS II.

An subsistentia in personis divinis realiter multiplicetur.

34 Hanc questionem sub aliis terminis aliqui proponunt, inquirentes an præter subsistentiam absolutam, quæ divinæ essentia secundum se considerata convenire ostendimus, dentur in personis divinis tres subsistentia relativa, realiter inter se distincta, & virtualiter à subsistentia absoluta essentia?

Partem negativam tenet Durandus in 1. dist. 13. quæst. 2. existimans tres personas divinas totam rationem subsistendi desumere à subsistentia absoluta essentia in illis inclusa, incommunicabilitatem verò præstari à relationibus, & consequenter tres subsistentias relativas, ad constituendas divinas personas, esse omnino superfluas. In eandem sententiam videntur inclinare Capriolus in 1. dist. 26. quæst. 1. articul. 1. concl. 3. & Ferraricensis 4. contra Gentes cap. 26. eique favent Nazarius & Asturicensis, locis infra allegandis.

Alii tamen Thomista partem affirmativam defendunt, & præter subsistentiam absolutam & communem, quam in Deo, ut præintellecto relationibus & personis, agnoscunt, tres alias relativas & incommunicabiles in divinis personis admittunt.

§. I.

Statuitur prima conclusio.

Dico primò: Subsistentia pro perfectitate independentia sumpta, non multiplicatur in personis divinis.

Probatur primò conclusio: Unica essentia essentia sufficit, ut existant relationes divines, ut disputatione præcedenti ostensum est: Ergo una essentia essentia perfectitas, sufficit ut illæ existant, & consequenter non multiplicabitur in illis realiter subsistentia accepta pro humilitate perfectitate. Consequentia patet: nam idè sufficit unica essentia essentia, quia infinita est in ratione existentiæ: At etiam subsistentia essentia infinita est in ratione excludentis dependentiam à sustentante: Ergo etiam unica perfectitas independentia sufficit ut divina natura & personæ existant.

Probatur secundò: Absoluta non multiplicatur in divinis: Sed subsistentia, pro perfectitate independentia sumpta, est quid absolutum. Ergo in personis divinis non multiplicatur. Maior patet: nam omnia in Deo sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. Minor verò probatur: Illud est absolutum, quod convenit Deo pro propria ad relationes & personas, ut per se manifestum est: Sed subsistentia, pro perfectitate independentia accepta, convenit Deo ut præintellecto relationibus & personis, sicut articulo præcedenti ostendimus: Ergo est quid absolutum & commune tribus personis.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Quæ conveniunt personis ratione essentia, non verò ratione relationum, non multiplicantur realiter: Sed subsistentia, ut dicit perfectitate independentia ab alio sustentante, convenit personis divinis ratione essentia, & non ratione relationum: Ergo in illis realiter non multiplicatur. Maior est certa, & patebit ex dicendis disp. sequenti: Minor verò, in qua est difficultas, probatur primò ex D. Thoma, qu. 9. de potentia art. 5. ad 13. ubi dicit, quòd proprietatis personales habent quòd subsistent ab essentia: Sed hoc non potest intelligi de subsistentia pro perfectitate incommunicabilitatis accepta, illa enim, ut ostendemus conclusionem sequenti, convenit personis divinis ratione relationum: Ergo debet verificari de subsistentia accepta pro perfectitate existendi opposita dependentia.

Secundò suadet eadem Minor: Equæ perfectionem dicunt, conveniunt personis divinis propter essentiam, non verò propter relationes, quæ in nostra sententia, ratione sui, perfectionis non sunt, sed totam bonitatem & perfectionem quam habent, ab essentia in illis inclusa desumunt: Atque perfectitas independentia existendo, maxima perfectio est, ut patet ex dictis articulo præcedenti: Ergo non convenit personis divinis, ratione relationum, sed solum ratione essentia.

Tertiò probatur Minor principalis: Perfectitas independentia ab alio sustentante convenit relationibus divinis, ex eo quòd sine substantialibus, & non accidentibus, sicut relationes create: Sed illæ habent ex identitate cum divina substantia seu essentia, ut patet: Ergo talis perfectitas illis convenit ratione essentia. Itaque personalitas Patris, v. g. est ratio subsistendi independentem, & ratio subsistendi incommunicabiliter: primum non habet ex vi linearum relativa, sed ratione essentia in illa inclusa, secundum verò ratione propria linearum, & idè multiplicatur subsistentia in secunda accceptione, ut sequenti conclusione videbimus, fecit autem in prima, de qua solum in hac conclusione loquimur.

Dices, Ex hoc sequi, personalitatem Patris intra propriam lineam non obtinere completam personalitatis rationem: Consequens videtur falsum.

sum: Ergo &c. probatur sequela: De ratione A
complete personalitatis est quod sit ratio sub-
sistens, nec dum incommunicabiliter, sed etiam in-
dependenter: Tum quia de ratione persona: utra-
que perfectitas est, & consequenter utraque à com-
pleta personalitate debet provenire: Tum etiam,
quia personalitas creata habet ratione sui utram-
que perfectitatem præstare: Ergo si paternitas ratio-
ne suæ lineæ utramque non exhibet, non obtine-
bit intra propriam lineam completam personali-
tatis rationem. Ex quo ulterius sequitur, aliquid
ad personalitatem spectans, à divina natura pro-
venire, ac proinde illam esse semi-personam, ut
docetur Cajetanus.

Respondendo negando sequelam: ad cuius proba- B
tionem, nego Antecedens, quod non convincunt
duæ probationes adductæ. Non quidè prima: quia
licet utraque perfectitas sit de conceptu personæ,
cum tamen ad personam constituendam ingredian-
tur natura & personalitas, potest una à natura, &
altera à personalitate præstari. Nec etiam secunda:
quia quod personalitas creata utramque perfectita-
tem præstet ratione sui, provenit ex imperfectio-
ne nature creata, quæ ante personalitatem subsi-
stens non est, nec existens. Sicut nec valet ista
consequentia: Personalitas creata naturam pri-
mo subsistentem constituit: Ergo est de ratione
personalitatis ut sic primò subsistentem naturam
constituere: cum plures ex illis contra quos no- C
stra conclusio procedit, absolutam subsistentiam
agnoscat in Deo, & consequenter teneantur fa-
cere, personalitatem divinam non esse primam ra-
tionem subsistendi divinæ nature.

§. II.

Statuitur secunda conclusio.

Deo secundò: Subsistentia pro perfectitate in-
communicabilitatis accepta, realiter multiplicatur
in personis divinis.

Probatur primò: Juxta Concilia & SS. Patres
dantur plures subsistentiæ in Divinis: Sed non plu-
rificantur, accepta subsistentiâ pro perfectitate inde-
pendentiæ à sustentante, ut præcedenti conclusio-
ne ostendimus. Ergo debent saltem multiplicari, si
subsistentia pro perfectitate incommunicabilitatis
accipitur. Major probatur ex sexta Synodo gene-
rali actione III. ubi dicitur, quod *Sancitissima Tri-*
nitatis numerabilis facta est personaribus subsistentiis:
Id ipsum habetur in Concilio Nicæno secundo, in
exemplari litterarum Theodori Patriarchæ Hie-
rosolymitani; & in Lateranensi secundo, appro-
bato à Martino I. consulo, 5. & multis aliis in locis.

Id etiam docent SS. Patres, Ambrosius in
Symb. Apostol. cap. 2. ubi ait: *Catholicam est,*
ut & nonn Deum secundum unitatem substantiæ
fasciamur; & Patrem, & Filium, & Spiritum
Sancitum, in sua quemque subsistentia sentiamus.
Cyrillus Alexandrinus dialogo de Trinit. lib. 3. E
his verbis: *Omnis nostra fidei sermo huc tendit,*
ut unam videamus Deitatis naturam, quæ in tri-
bus subsistentiis propriè subsistit. Athanasius sermo
de Deipara dicens: *Vnum Deum in tribus subsi-*
stentiis predicamus, in quibus una sit substantia.
Denique Damascenus lib. I. fidei cap. 9. ait quod
Filius propriam habet subsistentiam, præter eam
quæ Patri est.

Respondet primò, apud Concilia & SS. Pa-
tres, quando pluraliter subsistentiæ dicuntur, ac-
cipi subsistentiam pro perfectitate.

Sed contra primò: Nam vel acceptio ista est

Tom. II.

propria, vel impropria locutio? Si primum, hab-
emus intentum, scilicet subsistentiam in aliqua sui
propria acceptioe plurificari in Divinis: si se-
cundum, sine urgenti necessitate Conciliorum &
Patrum verba ad imperfectum sensum detorque-
tur quod est inconveniens: Ergo &c.

Secundò: Si locis allegatis subsistentia pro
personalitate sumeretur, verba illa sexta Synodi:
Trinitas numerabilis facta est personaribus subsi-
stentiis, redderent hunc sensum nugatorium: Tri-
nitas numerabilis est personaribus personalita-
tibus: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud.

Tertiò: Personalitas in recto est subsistentia,
cum juxta D. Thomam quæst. præcedenti art. 2.
nihil aliud sit personalitas, quam subsistentia in
rationali natura: Ergo si juxta Concilia & SS. Pa-
tres, dentur in Deo plures personalitates, etiam
subsistentia multiplicabitur in personis divinis.

Respondetis secundò, Concilia & SS. Patres
locis allegatis sumere subsistentiam in concreto,
seu pro re subsistente: unde quando affirmant plu-
res esse in Deo subsistentias, idem est, ac si dice-
rent in Divinis esse plures res subsistentes; ad quod
necessarium non est, ut subsistentiæ multiplicen-
tur, sed sufficit quod sint plures personæ eadem
subsistentiâ gaudentes.

Sed hæc etiam responsio eadem facilitate reji-
citur quæ præcedens. Primò, quia Concilia &
SS. Patres loquuntur de subsistentiis ut de formis,
aut veluti formis, quibus Sanctissima Trinitas
constituitur, & numeratur, ut patet ex verbis sex-
tæ Synodi, jam relatis: sed hoc est loqui de sub-
sistentiis in abstracto, & non in concreto: Ergo
Concilia & SS. Patres non sumunt subsistentiam
in concreto, sed in abstracto.

Secundò: Dato & non concesso, quod Conci-
lia & Patres sumant terminum illum pro concre-
to, adhuc tamen sequitur dari tres subsistentias in
Divinis: nam ut docet D. Thomas infra quæst.
39. art. 3. ad multiplicationem concreti substanti-
vi necessarium est multiplicari formas: quocirca
non possunt in sensu catholico tres personæ dici
tres Dii, quia nomen, *Deus*, substantivum est, &
una est solum forma per illud nomen significata,
scilicet Deitas: Sed hoc nomen, *subsistens*, non
minùs substantivum est, quàm hoc nomen, *Deus*,
cum significet per modum substantiæ; & aliunde
forma per hoc nomen significata, est subsistentia:
Ergo si juxta Concilia & SS. Patres dentur in Di-
vinis plures res, aut personæ subsistentes; conse-
quenter etiam plures in personis divinis subsisten-
tiæ, seu subsistendi rationes, admittendæ sunt.

Dices: Licet hoc nomen, *subsistens*, sit concre-
tum substantivum, interdum tamen sumitur adje-
ctivè à Conciliis & SS. Patribus: sicut hæc nomina
omnipotens, æternus, sapiens, utramque acceptio-
nem admittunt.

Sed contra: Concilia & SS. Patres, ut supra di-
cebamus, loquuntur de hoc nomine, *subsistentia*,
tanquam de forma constituyente & distinguente
personas: Sed accipere formam pro concreto ad-
jectivo, est impropria locutio; unde nullus Theo-
logorum audebit asserere, tres dari in Deo omni-
potentias, etiam si catholicè concedatur tres omni-
potentes adjectivè: Ergo Concilia & SS. Patres,
locis allegatis, non sumunt hoc nomen, *subsisten-*
tia, vel *subsistens*, pro concreto adjectivo.

Præterea: Esto quod ly *subsistens*, ita usurpa-
retur, adhuc haberetur intentum. Nam concretū
adjectivum non potest plurificari, nisi plurificetur

E c